

4. Drienica — inovsko-kyjovský vývoj paleogénneho obalu bradlového pásma

(R. Marschalko)

Paleocén až vrchný eocén v obale bradlového pásma zastupujú vrstvy s pestrými ílovcami, ílovcovo-pieskovcové vrstvy, spodno- až strednoeocénne vrstvy s pestrými ílovcami a globigerínové sliene. Pieskovcovo-ílovité vrstvy so stratigrafickým rozsahom paleocén — spodný eocén označil B. Leško (1960) ako pročské vrstvy. Súvrstvie sa vyznačuje stredno- až hruborytmickým flyšovým vývojom s prevahou pieskovcov nad ílovcami. Mocnosť jednotlivých pieskovcových lavíc sa najčastejšie pohybuje od 20 do 160 cm, boli však zistené aj lavice mocné 700 cm. Z petrografickej stránky v súvrství prevládajú jemnozrnné až hrubozrnné vápnité pieskovce až deritické vápence. Na báze lavíc sa často koncentrujú drobnozrnné zlepenice a vytvárajú tak gradačné zvrstvenie. Vyššie časti pieskovcových lavíc sú laminované. Plochy laminácie spravidla zvyrazňuje rastlinný detrit. Mocnejšie polohy brekcií a zlepenčov sú vzácné. Ílovce sú zelenosivej a sivej farby, najčastejšie vápnité. Nevápnité variety sú zriedkavé. Vrstvy ílovcov dosahujú mocnosť 30 až 250 cm.

V klastickom materiáli zlepenčov a brekcií zistili R. Marschalko, M. Mišík a L. Kamenický (1975) exotické granitoidy, kremité porfýry, melafýry, porfyrity, rét, juru pieninského vývoja, pestrý urgón, intraklasty slienov vrchnej kriedy a paleocénu a nízky podiel dolomitov.

V opustenom lome pri obci Drienica je odkrytá časť opísaného súvrstvia, reprezentujúceho ošové časti flyšových bazénov. Vystupuje tu flyšové súvrstvie s prevahou pieskovcov, resp. detritických vápenčov, ktoré sú jemno- až hrubozrnné. Maximálna mocnosť lavíc pieskovcov je 250 cm. Z interných sedimentárnych textúr možno na odkryve pozorovať rozličné typy gradačného zvrstvenia, lamináciu a zložené zvrstvenie. V strednej časti odkryvu je sklzová vrása. Spodné vrstvové plochy pieskovcových lavíc nesú orientované prúdové stopy, po vlečení — žliabkové, stopy po údere a i. Ílovce vystupujú sporadicky.

5. Obručné — strihovské vrstvy krynickej jednotky (magurský príkrov), pieskovcový okrajový flyš

(T. Koráb)

Exkurziu v magurskom flyšovom pásme začíname v jeho južnej čiastkovej jednotke — krynickej (podľa Z. Rotha, B. Leška in M. Maheľ et al. 1974). Typickým reprezentantom tejto jednotky sú viac ako 2000 m mocné strihovské vrstvy strednoeocénneho veku.

Strihovské vrstvy sú najmä pieskovcovým flyšom. Jeho textúrne parametre klastík, paleoprúdový systém a paleogeografická pozícia dovoľujú kvalifikovať tieto vrstvy ako litofáciu okraja bazénu (J. Nemček et al. 1968, R. Marschalko 1975). V súvrství dominujú klastiká — jemnozrnné až hrubozrnné pieskovce sivých farieb. Ílovce sú zastúpené podradne. Jednotlivé lavice pieskovcov sú mocné 5–300 cm, zriedkavo dosahujú mocnosť až 700 cm. Na báze

najmä mocnejších pieskovcových lavíc sa často koncentrujú drobnozrnné zlepenice (2–5 mm) s obliakmi kremeňa, rohovcov a najmä kryštalinických hornín. Niektoré lavice obsahujú aj závalky a úlomky sivých a zelenosivých ílovcov. Vyššie časti lavíc pieskovcov sú laminované (paralelná a konvolútna laminácia), plochy laminácie zvýrazňuje sľuda a zuhoľnatený rastlinný detrit.

Ílovce vystupujú v podstatne tenších vrstvách. Sú sivej a zelenosivej farby, slabo vápnité až nevápnité, so značným obsahom siltového komponentu.

Uprostred takto vyvinutého pieskovcového flyša vystupujú sklzové telesá konglomerátov.

Výskum orientovaných prúdových textúr strihovských vrstiev, založený hlavne na štúdiu erózných stôp (žliabkové stopy, ryhy, úderové stopy), ukázal prevládajúci paleoprúdový systém od J na S a SZ.

Na trase exkurzie sú pieskovcové strihovské vrstvy odkryté pri ceste Čirč — Obručné. Na lokalite v záreze cesty na V od Obručného možno sledovať časť typicky vyvinutých strihovských vrstiev. V odkryve dosahujú pieskovce maximálnu mocnosť 300 cm a sú zastúpené jemnozrnnými a hrubozrnnými variantami. Sivé piesčité ílovce sú sporadické. Z interných sedimentárnych textúr sa vyskytuje gradačné, homogénne a zložené zvrstvenie. Vo vyšších častiach lavíc je prítomná laminácia.

6. Cigeľka — belovežské vrstvy, osový flyš

(T. Koráb)

Flyšové litofácie osových častí bazénu v magurskej zóne reprezentujú belovežské vrstvy. Je to rytmická postupnosť s prevahou sedimentácie pelagických ílovcov nad klastikami, tenkodoskovitými siltovcami a jemnozrnnými pieskovcami.

Ílovce belovežských vrstiev sú sivej, zelenosivej a modrozelennej farby, zvyčajne bývajú slabo vápnité alebo nevápnité a tvoria vrstvy mocné 2 až 100 cm. V súvrství vystupujú aj horizonty s červenými nevápnitými ílovcami.

Pieskovce a siltovce sú najčastejšie mocné 5–20 cm, 40–50 cm lavice sú zriedkavejšie. Dominujúcim typom zvrstvenia v klastikách je homogénne zvrstvenie a laminácia. Konvolutné a šikmé zvrstvenia nie sú také časté. Spodné vrstvom plochy pieskovcov nesú iba sporadicky orientované prúdové stopy (žliabky, ryhy, úderové stopy), častejšie sú stopy organického pôvodu (stopy po lezení červov ap.).

Výskum orientovaných prúdových stôp dokumentuje longitudálnu jv–sz. orientáciu paleoprúdového systému v týchto vrstvách.

Vyššia časť takto všeobecne charakterizovaných belovežských vrstiev vystupuje v potoku Oľchovec j. od Cigeľky. V odkrytom profile prevládajú vápnité ílovce svetlých farieb s tenkými vložkami ílovcov červenej farby. Pieskovce sú tenkodoskovité, mocné 5–20 cm, laminované, resp. sľudnaté s rastlinným detritom. Na odkryve možno pozorovať aj sklzové deformácie pieskovcových lavíc.